

Specifika råd och riktlinjer – Tak

Vilken takbeläggning ska jag välja till mitt hus?
Hur får jag tag i äldre tegel? Vad ska jag tänka på
när jag bygger en takkupa?

Detta är ett informationsblad för dig som har en
kulturhistoriskt värdefull byggnad eller en byggnad
som ingår i en kulturhistoriskt värdefull miljö och
som vill förändra byggnadens tak i något avseende.

Tegeltak

Trasiga tegelpannor kan bytas ut. Ta kontakt med återvinningsföretag för att se om de har begagnade pannor som passar.

Antalet kupor påverkar upplevelsen av taket. Det tvåkupiga taket ger ett mer slätt intryck medan det enkupiga ger ett mer vågigt intryck. Behåll de ursprungliga tegelpannornas kupindelning!

Röda betongpannor eller plåttak med taktegelstruktur är inga fullvärdiga ersättare till tegeltak, då dessa åldras fult och inte har en lika levande yta som tegelpannor av lera.

Stråtak/papptak

Där det tidigare legat stråtak eller spåntak, kan papp på trekantsläkt vara ett alternativ, då detta var en taktäckning som tidigt ersatte stråtaken.

Specifika råd och riktlinjer – Tak

En byggnads ursprungliga taktäckning lämpar sig oftast bäst på taket ur så väl kulturhistorisk som estetisk synpunkt. Även ur teknisk synpunkt är den ursprungliga taktäckningen vanligen bäst eftersom takbjälkarnas dimensioner är anpassade till detta. Vid ett byte av taktäckning är det viktigt att det nya taket har en kulör, glans och ytstruktur som ligger så nära det ursprungliga som möjligt.

Behåll taklutningen, den är inte bara en viktig del av byggnadens arkitektur. Lutningen kan ibland också berätta vilken taktäckning byggnaden haft en gång. Stråtaken behövde t.ex. brantare takfall för att vattenavrinningen skulle fungera på ett bra sätt.

Takfotens storlek är också en viktig del av byggnadens arkitektoniska uttryck. Den varierar över tid men har också vissa regionala särdrag. Den "skånska" takfoten är generellt sett mindre än i Sverige

Stör inte taklandskapet genom att höja tak eller bygga takkupor i sammanhängande områden.

Eternittaken från 1900-talet är ett viktigt inslag i Lommas bebyggelsekaraktär.

Ersätt inte nätta gamla plåtarbeten med fabriksmålad plåt då denna flagnar lätt och ser klumpigare ut.

Eternittak

Eternittaken är eld-
beständiga och åldras
vackert. Enstaka trasiga
eternitplattor kan bytas
ut mot liknande plattor i
fibercement. Observera
att det är hälsovådligt att
rengöra, reparera och riva.
En ansökan ska lämnas in
till yrkesinspektionen vid
rengöring, reparation eller
rivning av eternit. Arbetet
ska utföras av utbildad
personal med skyddskläder
och andningsskydd.

Lästips på biblioteken i Lomma och Bjärred!

*Tänka efter före vid ändring
och underhåll av byggnad.*
2002. Boverket.

Hantverket i gamla hus. 1998.
ICA-Förlaget.

*Så renoveras torp och
gårdar.* 2001. Hidemark,
O, Staavenow-Hidemark,
E, Söderström, G och
Unnerbäck, A. Byggförlaget.

Taket är byggnadens "hatt". Det skänker karaktär åt byggnaden.

i övrigt. Ofta för takfoten tankarna till dansk arkitektur som vanligen har en näst intill obefintlig takfot och framför allt inget takutsprång på gavlarna. Dessa tak ser mycket nätta ut.

Nya takkupor bör anpassas till byggnadernas arkitektur i skala, utformning, material och färgsättning samt fönsterindelning. Takkuporna ska vara nätta, inte för breda och inte placeras för nära takfoten, men inte heller för nära taknocken. Takkupor i samma färg som taket smälter också bättre in och ser mindre ut. Tak som en gång varit underlag för stråttäckning lämpar sig dåligt för takkupor, då de tenderar att bli allt för dominanta i byggnadernas uttryck.

Taket ska inte kläs in i mer plåt än det ursprungligen haft. Kläd t.ex. inte in vindskivor i trä med plåt eller ersätt nockpannor med plåt. Plåten ger taket ett klumpigt uttryck. Behåll skorstenarna, taket ser sympat ut utan skorstenar och byggnadens symmetri kan rubbas. Bevara skorstenarnas ytskikt som ofta harmonierar med fasaden och undvik att putsa, måla eller klä in skorstenar där teglet är synligt. Ta också hänsyn till att skorstenarnas avstånd från gaveln och placering i takfallet har varierat under olika tider om du ska bygga en ny skorsten. Då harmonierar skorstenen bättre med byggnadens arkitektur.

Äldre villaarkitektur är ofta genomarbetad. Här bör nya takfönster och takkupor undvikas.

De äldre egnahemshusen lämpar sig ofta bra för takkupor. Utformningen är dock viktig.

1960-talets flacka tak samspelar med den övriga enkla och rätvinkligna arkitekturen.

Lomma kommuns kulturmiljöprogram består av tre delar. Den första delen är en historisk översikt. Den andra delen är ett åtgärdsprogram, i vilket värdefulla miljöer och objekt pekas ut och förslag ges på åtgärder för att bevara dem. Den tredje delen utgörs av informationsblad till fastighetsägare och enskilda husägare som planerar att förändra sina hus.

Informationsbladen har olika uppbyggnad och behöver kombineras för att fungera på bästa sätt. Ett blad behandlar allmänna råd och riktlinjer, fem blad beskriver de vanligaste bebyggelsekaraktärerna. Det finns också sex blad som är mer problemorienterade och kommer med mer specifika råd och riktlinjer för den som vill förändra sitt hus. Det är ett av dessa blad som du nu håller i handen.